

Janusz Józef Węc

**Spór o kształt ustrojowy Wspólnot
Europejskich i Unii Europejskiej 1950-2010**
Między ideą ponadnarodowości a współpracą międzyrządową.
Analiza politologiczna

Kraków 2012

Spis treści

Uwagi wstępne	13
---------------	----

Rozdział I. Pod znakiem idei ponadnarodowości

I. Motywy i przesłanki integracji państw Europy Zachodniej	29
II. Projekty federalistów	35
II.1. Plan Schumana	35
II.2. Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Węgla i Stali	39
II.2.1. Struktura traktatu	39
II.2.2. Definicja i cele	39
II.2.3. System instytucjonalny	40
II.2.4. Budżet	52
II.3. Plan Plevana	53
II.4. Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Obronną	57
II.4.1. Definicja i cele	57
II.4.2. System instytucjonalny	59
II.4.3. Budżet	70
II.4.4. Europejskie Wojska Obronne	70
II.5. Wokół idei utworzenia Europejskiej Wspólnoty Politycznej	72
II.6. Projekt traktatu określającego statut Wspólnoty Europejskiej	75
II.6.1. Definicja i cele	75
II.6.2. System instytucjonalny	76
II.6.3. Budżet	82
II.7. Niepowodzenie projektów federalistycznych	83
III. Między kryzysem a odnową	88
III.1. Od planu Beyena do konferencji międzyrządowej	88
III.2. Traktaty ustanawiające Europejską Wspólnotę Gospodarczą i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej	91
III.2.1. Struktura traktatów	91
III.2.2. Definicja i cele	92
III.2.3. System instytucjonalny EWG i Euratomu	94
III.2.4. Budżet	111

Rozdział II. Próby umocnienia współpracy międzyrządowej

I. Koncepcja „Europy państw” de Gaulle’a	117
II. Projekty Unii Narodów Europejskich	120

II.1. Pierwszy plan Foucheta	124
II.2. Drugi plan Foucheta	127
II.3. Projekt Cattaniego	130
III. Od traktatu elizejskiego do koncepcji „Europy narodów” Strausa	131
IV. Kryzys instytucjonalny	138
V. Fuzja instytucjonalna	145

Rozdział III. Na drodze do Unii Europejskiej

I. Zmiany instytucjonalne w latach 1970–1975	151
I.1. Traktat luksemburski z 22 kwietnia 1970 r.	155
I.2. Decyzje paryskiej konferencji szefów państw lub rządów (9–10 grudnia 1974 r.)	157
I.3. Traktat brukselski z 22 lipca 1975 r.	159
II. Projekty utworzenia Unii Europejskiej	161
II.1. Od raportu Tindemansa do wyborów bezpośrednich do Parlamentu Europejskiego	161
II.2. Zjawisko tzw. eurosklerozy	169
II.3. Od projektu Aktu Europejskiego do deklaracji stuttgarckiej	174
II.4. Projekt Spinelliego	176
III. Konferencja międzyrządowa 1985 r.	183
IV. Jednolity Akt Europejski	186
V. Konferencje międzyrządowe w latach 1990–1991	195
V.1. Konferencja międzyrządowa w sprawie ustanowienia Unii Politycznej	201
V.2. Konferencja międzyrządowa w sprawie ustanowienia Unii Gospodarczej i Walutowej	204
V.3. Rezultaty konferencji międzyrządowych	206
VI. Traktat z Maastricht	209
VI.1. Struktura traktatu	209
VI.2. Definicja i cele Unii	209
VI.3. Prawa podstawowe i obywatelstwo Unii	212
VI.4. Stosunki między Unią Europejską a państwami członkowskimi	213
VI.5. Zasady podziału kompetencji	213
VI.6. System instytucjonalny	216
VI.6.1. Zasady określające system instytucjonalny	216
VI.6.2. Rada Europejska	219
VI.6.3. Rada Unii Europejskiej	221
VI.6.4. Komisja Europejska	225
VI.6.5. Parlament Europejski	227
VI.6.6. Rzecznik Praw Obywatelskich	232

VI.6.7. Trybunał Sprawiedliwości	233
VI.6.8. Trybunał Obrachunkowy	234
VI.6.9. Komitet Ekonomiczno-Społeczny	235
VI.6.10. Komitet Regionów	237
VI.6.11. Organy Unii Gospodarczej i Walutowej	239

Rozdział IV. Reforma Unii Europejskiej w latach 1996–2002

I. Konferencja międzyrządowa w latach 1996–1997	251
I.1. Raport Westendorpa	251
I.2. Koncepcja elastycznej integracji	257
I.3. Obrady konferencji międzyrządowej	261
I.3.1. Pierwsza faza konferencji	261
I.3.2. Druga faza konferencji	270
II. Traktat amsterdamski	273
II.1. Struktura traktatu	273
II.2. Tożsamość europejska	274
II.3. Obywatelstwo Unii	275
II.4. Legitymacja demokratyczna Unii	276
II.5. Wzmocniona współpraca	277
II.6. System instytucjonalny	279
II.6.1. Rada Europejska	279
II.6.2. Rada Unii Europejskiej	280
II.6.3. Komisja Europejska	282
II.6.4. Parlament Europejski	288
II.6.5. Trybunał Sprawiedliwości	290
II.6.6. Trybunał Obrachunkowy	291
II.6.7. Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów	291
III. Konferencja międzyrządowa 2000 r.	294
III.1. Pierwsza faza konferencji	294
III.2. Nowe inicjatywy polityczne	304
III.3. Druga faza konferencji	309
IV. Traktat nicejski	314
IV.1. Struktura traktatu	314
IV.2. Nowelizacja art. 7 TUE	314
IV.3. Wzmocniona współpraca	315
IV.4. System instytucjonalny	316
IV.4.1. Rada Europejska	316

IV.4.2. Rada Unii Europejskiej	317
IV.4.3. Komisja Europejska	321
IV.4.4. Parlament Europejski	323
IV.4.5. Trybunał Sprawiedliwości	325
IV.4.6. Trybunał Obrachunkowy	329
IV.4.7. Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów	330
V. Konkluzje Rady Europejskiej z Sewilli	332

Rozdział V. Konwent w sprawie przyszłości Europy (2002–2003)

I. Skład i struktura Konwentu	337
II. Obrady Konwentu	340
II.1. Definicja Unii	340
II.2. Aksjologia Unii	341
II.3. Osobowość prawna Unii	343
II.4. Podział kompetencji między Unią a państwami członkowskimi	345
II.5. Wzmocniona współpraca	349
II.6. Instrumenty prawne i procedury stanowienia prawa	351
II.7. Legitymacja demokratyczna Unii	354
II.8. System instytucjonalny	358
II.8.1. Projekty rządów państw członkowskich	358
II.8.2. Projekty instytucji wspólnotowych	360
II.8.3. Raporty Prezydium	365
II.9. Procedura <i>passerelle</i>	382

Rozdział VI. Od konferencji międzyrządowej (2003–2004) do kryzysu konstytucyjnego

I. Obrady konferencji	385
I.1. Cele, wartości, podział kompetencji i życie demokratyczne Unii	391
I.2. Współpraca strukturalna i klauzula sojusznicza	394
I.3. Procedura <i>passerelle</i>	396
I.4. System instytucjonalny	400
I.4.1. Rada Ministrów	400
I.4.2. Status ministra spraw zagranicznych Unii	421
I.4.3. Komisja Europejska	423
I.4.4. Parlament Europejski	426
I.4.5. Trybunał Sprawiedliwości	430
II. Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy	431

II.1. Struktura traktatu	431
II.2. Definicja i cele Unii	432
II.3. Aksjologia Unii	433
II.4. Osobowość prawna	436
II.5. Podział kompetencji między Unią Europejską a państwami członkowskimi	437
II.5.1. Stosunki między Unią a państwami członkowskimi	437
II.5.2. Zasady podziału kompetencji	438
II.5.3. Kategorie podziału kompetencji	439
II.6. Wzmocniona współpraca	443
II.7. Instrumenty prawne i procedury stanowienia prawa	448
II.8. Legitymacja demokratyczna Unii	451
II.8.1. Zasady życia demokratycznego Unii	451
II.8.2. Umocnienie pozycji parlamentów narodowych	454
II.9. System instytucjonalny	457
II.9.1. Zasady określające system instytucjonalny	457
II.9.2. Rada Europejska	459
II.9.3. Rada Ministrów	460
II.9.4. Minister spraw zagranicznych Unii	462
II.9.5. Komisja Europejska	464
II.9.6. Parlament Europejski	467
II.9.7. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	469
II.9.8. Trybunał Obrachunkowy	470
II.9.9. Instytucje i organy Unii Gospodarczej i Walutowej	470
II.9.10. Komitet Ekonomiczno-Społeczny	473
II.9.11. Komitet Regionów	473
II.10. Procedury rewizji traktatu	473
III. Kryzys konstytucyjny	479
III.1. Proces ratyfikacji traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy	479
III.2. Przebieg kryzysu konstytucyjnego	481
III.3. Istota kryzysu konstytucyjnego	484
III.4. Scenariusze przewyciężenia kryzysu konstytucyjnego	486

Rozdział VII. Od prezydencji niemieckiej do konferencji międzyrządowej w 2010 r.

I. Prezydencja niemiecka	491
I.1. Konsultacje dyplomatyczne w sprawie nowego traktatu	491
I.2. Mandat konferencji międzyrządowej	495

II. Obrady konferencji międzyrządowej w 2007 r.	501
II.1. Pierwsza faza konferencji	503
II.2. Druga faza konferencji	507
III. Podstawowe podobieństwa i różnice pomiędzy traktatem lizbońskim a traktatem konstytucyjnym	514
III.1. Struktura traktatu lizbońskiego	514
III.2. Definicja i cele Unii	515
III.3. Status prawnomiędzynarodowy Unii	516
III.4. Aksjologia Unii	519
III.5. Podział kompetencji między Unią a państwami członkowskimi	524
III.6. Usystematyzowanie i uproszczenie katalogu aktów oraz procedur ustawodawczych	526
III.7. Modyfikacja zasad demokratycznych Unii	528
III.8. System instytucjonalny	529
III.8.1. Zasady określające system instytucjonalny	529
III.8.2. Instytucje i organy międzyrządowe	531
III.8.3. Instytucje i organy ponadnarodowe	533
III.9. Umocnienie pozycji parlamentów narodowych w procesie legislacyjnym Unii	538
III.10. Procedury rewizji traktatów	540
III.11. Wzmocniona współpraca	541
IV. Konferencja międzyrządowa w 2010 r. Rewizja protokołu nr 36 w sprawie postanowień przejściowych	542
Zakończenie	547
Aneksy	569
Wykaz ważniejszych skrótów	593
Wykaz wykresów	595
Wykaz aneksów	597
Bibliografia	599
Indeks osób	641